

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้เรียบเรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน

1. ความหมายของการบัญชี

การบัญชี เป็นวิชาการเกี่ยวกับการใช้ความคิดในการวางระบบบัญชี เพื่อให้ผู้ทำบัญชีที่มีหน้าที่รวบรวมข้อมูล ตามกฎและระเบียบปฏิบัติงาน จัดวางและประเมินผลระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ตีความข้อมูล ใช้ข้อมูลสถิติมาใช้ตัดสินใจวางแผนงานในอนาคตขององค์กร จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนกและทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2537 : 41) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการบันทึก จัดชนิดและประเภทตลอดจนสรุปรายงานที่สำคัญทางการเงินและเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินแล้วแสดงผลให้ได้ทราบ

ธนชัย ยมจินดา (2532 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชี หมายถึง วิชาการเกี่ยวกับการทำข้อมูล ซึ่งเป็นที่ต้องการขององค์กรในการทำหน้าที่ด้านการปฏิบัติการ ช่วยให้การประเมินผลการปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นศิลปะของการนำรายการต่าง ๆ และเหตุการณ์ทางการเงินมาจดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผลและวิเคราะห์ตีความอย่างมีหลักเกณฑ์

ดังนั้นจากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของ การบัญชี หมายถึง วิชาการที่มีการนำศิลปะมาใช้ในการบันทึกรายการค้าของธุรกิจลงในสมุดรายวันโดยเรียง ตามลำดับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง มาทำการวิเคราะห์ จัดประเภท หมวดหมู่ สรุปผลการดำเนินงาน โดยแสดงในรูปงบการเงิน เพื่อให้ทราบถึงภาวะเหตุการณ์ของกิจการค้าในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. ประโยชน์ของการบัญชี

จันทนา สาขากร และคณะ (2552 : 3) การบัญชีมีประโยชน์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการ

การจัดทำบัญชีจะทำให้กิจการทราบถึงผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินของธุรกิจ และความมั่นคงของธุรกิจ เมื่อมีการบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ข้อมูลที่ได้บันทึกไว้จะสามารถนำมาจัดทำเป็นรายงานทางการเงินได้ เช่น งบดุล และงบกำไรขาดทุน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนในการดำเนินธุรกิจ

เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของธุรกิจ

ข้อมูลบัญชีจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจ โดยประเมินจากข้อมูลเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งอาจอยู่ในรูปของรายงานการวิเคราะห์ต่าง ๆ อันเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารงานสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในการภายหลัง

ข้อมูลทางบัญชีที่มีการจัดทำไว้ในรูปแบบของรายงานทางการเงิน สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางธุรกิจที่เกิดขึ้น หากมีข้อโต้แย้งหรือข้อพิพาทก็อาจนำข้อมูลทางการบัญชีดังกล่าวมาใช้ในการอ้างอิงได้

เพื่อเป็นเครื่องมือในการหาแหล่งเงินทุน

ข้อมูลทางการบัญชีสามารถนำมาจัดทำเป็นรายงานทางการเงินที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น กิจการนำรายงานทางการเงินไปเป็นข้อมูลประกอบในการขอสินเชื่อกับธนาคาร โดยธนาคารจะใช้รายงานทางการเงินของกิจการ เพื่อพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ข้อมูลทางการบัญชีจะสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอู้

เพื่อประโยชน์ในการเสียภาษีอย่างถูกต้อง

การจัดทำบัญชีจะช่วยให้กิจการทราบถึงกำไรขาดทุนที่ถูกต้อง ส่งผลให้กิจการสามารถนำข้อมูลทางการบัญชีดังกล่าวมาช่วยในการวางแผนภาษีอากรได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้กิจการเสียภาษีได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายภาษีอากร

เพื่อควบคุม และดูแลรักษาสินทรัพย์ของกิจการ

ข้อมูลทางการบัญชีแสดงถึงสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ และสามารถใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ในการควบคุมมิให้สินทรัพย์เกิดสูญหาย

เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบุคคลภายนอก

ข้อมูลทางการเงินของกิจการแล้วสามารถใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อช่วยในการตัดสินใจลงทุนหรือปล่อยสินเชื่อ

เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

การจัดทำบัญชีนั้นจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติทางการบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ กฏหมายการบัญชีจะกำหนดให้กิจการต้องรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง และสะท้อนความเป็นจริง

3. ประเภทของนักบัญชี

อาชีพของนักบัญชีซึ่งนักบัญชีสามารถนำความรู้ทางการบัญชีมาประกอบอาชีพได้หลายอย่าง (สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. 2544 : 6 - 7)

พนักงานทำบัญชี (Book keeper) ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลทางการเงินลงสมุดขั้นต้นและผ่านรายการไปสมุดชั้นปลายคือการแยกประเภท เช่น แยกประเภทลูกหนี้และเจ้าหนี้ แยกประเภทรายได้และรายจ่าย เป็นต้น

3.2 สมุหบัญชี (Chief Accountant) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานด้านบัญชีทั้งหมดจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อให้ผู้บริหารตัดสินใจ ตลอดจนแนะนำหรือกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาทางการบัญชี

3.3 ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Controller) คือ ในธุรกิจบางแห่ง ตำแหน่งทางการบัญชีที่เป็นผู้บริหารระดับสูง คือผู้ควบคุมทางการบัญชี ซึ่งดูแลด้านการบัญชี เช่น การวางระบบบัญชี การจัดทำงบประมาณต่าง ๆ

3.4 ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Cost Accountant) จะมีในธุรกิจประเภทที่ผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลคำนวณต้นทุนในการผลิตเพื่อนำไปให้ผู้บริหารตัดสินใจ เช่น การตั้งราคาขาย การผลิตและการตลาด เป็นต้น

3.5 นักบัญชีทั่วไป (General Accountant) เป็นนักบัญชีประจำสำนักงานรับผิดชอบด้านการเก็บเงินการบริหารด้านลูกหนี้และด้านรายรับ ติดต่อกับส่วนราชการ เช่น กรมสรรพากร เขตหรืออำเภอ เป็นต้น

3.6 ผู้ตรวจสอบภายใน (Internal Auditor) เป็นผู้ตรวจสอบภายในของกิจการขนาดใหญ่โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบบัญชีของกิจการว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ระบบที่มีอยู่ได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง งานของผู้ตรวจสอบภายในยังครอบคลุมไปถึงการดูแลทรัพย์สินของกิจการ เช่น การทำทะเบียนทรัพย์สิน เป็นต้น

3.7 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอากร (Tax Specialist) เป็นนักบัญชีทั่วไปที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมทางด้านกฎหมายภาษีอากร ตลอดจนผลกระทบของภาษีที่เกิดขึ้นต่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหารเมื่อมีกฎหมายภาษีอากรออกมาใหม่กิจการขนาดใหญ่ที่ต้องการคำแนะนำโดยเฉพาะกิจการที่มีผลกำไรสุทธิ เป็นจำนวนมากที่ต้องรับภาระการเสียภาษีสูงจะมีความต้องการบุคลากรทางด้านนี้

3.8 ผู้เชี่ยวชาญด้านงบประมาณ (Budget Specialist) ในกิจการขนาดใหญ่ต้องใช้เงินทุนสูงจำเป็นต้องมีการทำงานงบประมาณของหน่วยงานขนาดใหญ่ หน้าที่นี้ยังรวมถึงการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณที่วางไว้ว่ามีผลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใดพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขด้วย

3.9 การบัญชีสาธารณะ (Public Accounting) เป็นงานอาชีพอิสระจัดตั้งสำนักงานร่วมกับทนายความให้บริการด้านการบัญชี (Accounting Service) ในการจัดวางระบบบัญชี และเอกสารทางการบัญชีและให้บริการด้านการสอบบัญชี (Auditing Service) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2505 มาตรา 15 เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีใบรับรองงบการเงินตลอดจนรายงานความเห็นของผู้สอบบัญชี

3.10 การบัญชีรัฐบาล (Government Accounting) เป็นการบันทึกรายงานทางการเงินของแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย การรับเงิน การจ่ายเงิน การโอนบัญชีตามงบประมาณ และสรุปผลเกี่ยวกับรายงานทางการเงินต่าง ๆ ของรัฐบาลเสนอฝ่ายบริหารในการวางแผนและควบคุมการปฏิบัติงาน

4. การบัญชีต้นทุน

การบริหารองค์กรธุรกิจให้สามารถบรรลุเป้าหมายหลักที่ต้องการได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน ลักษณะของการบัญชีต้นทุนนั้นมีทั้งในส่วนของหลักการพื้นฐานในการจดบันทึกบัญชีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต้นทุนที่ใช้ในการรายงานทางการเงิน และการบัญชีต้นทุนที่เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการ โดยการใช้ข้อมูลต้นทุนที่ได้จากกระบวนการจดบันทึกบัญชีต้นทุนมาประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผน การควบคุม การวัดผลและการประเมินผลการดำเนินงาน และการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ทางธุรกิจ (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2549 : 1)

4.1 หลักสูตรบัญชีบัณฑิต

เนื่องจากหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ที่ใช้ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ฉบับปีพุทธศักราช 2543 เป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับสถาบันราชภัฏทั่วประเทศทั้ง 41 แห่ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและสถานะของสถาบันราชภัฏมหาสารคามเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นนิติบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงมีหลักสูตรของตนเองฉบับปีพุทธศักราช 2548 และในปีพุทธศักราช 2551 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เปิดสอนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้งหมดรายวิชาการศึกษาทั่วไป และราย

วิชาเอก ให้เป็นไปตามเกณฑ์ สกอ. ทำให้มีผลกระทบกับโครงสร้างของหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ภาค วิชาการบัญชีและการเงิน จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรบัญชีบัณฑิตขึ้นในปีการศึกษา 2551

4.1.1 ปรัชญา

มุ่งสร้างบัณฑิตให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณ วิชาชีพทางการบัญชีอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อการพัฒนา ธุรกิจ เศรษฐกิจ และสังคมท้องถิ่นของประเทศ

4.1.2 วัตถุประสงค์

หลักสูตรมีความมุ่งหวังที่จะให้บัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี มีความรู้ ความสามารถ ดังต่อไปนี้

4.3.1 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจและสังคม สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถระดับวิชาชีพขั้นสูงในสาขาการบัญชี ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.3 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่จำเป็นในการอยู่ในสังคม และเป็นนักบัญชีที่มีคุณภาพ

4.3.4 เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย ราชภัฏ เพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิรูประบบบริหารการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาการบัญชี

4.3.5 เพื่อปลูกฝังให้บัณฑิตเป็นผู้มีจริยธรรม คุณธรรม อุทิศตนและมีจิตสำนึกต่อสังคม

4.2 คำอธิบายรายวิชา การบัญชีต้นทุน 2

รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน : 3522102 การบัญชีต้นทุน 1

ศึกษาถึงการใช้ข้อมูลทางการบัญชีต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ เทคนิคการประมาณการต้นทุน วิธีการคำนวณต้นทุนของผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอรายงานทางการเงินว่าด้วยวิธีต้นทุนเต็มและวิธีต้นทุนผันแปร การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไร การจัดทำงบประมาณเพื่อการวางแผนและการควบคุม การกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์และบริการ การตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณการลงทุน การวิเคราะห์ผลต่างเพื่อการประเมินผลการดำเนินงาน การจัดทำบัญชีตามความรับผิดชอบและการกำหนดราคาโอน

แผนการจัดการเรียนรู้

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและระดับอื่น ๆ การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่จำเป็นต้องเน้น และต้องฝึกฝนทักษะให้กับผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากการวิเคราะห์ตีความในระหว่างที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องรู้หัวข้อเรื่อง รู้จุดประสงค์การอ่าน มีความรู้ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ของผู้อ่าน ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านด้วย ดังนั้น การสอนอ่านจึงมีความสำคัญมาก ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย ความสำเร็จของการสอนอ่านมิใช่เพียงสามารถทำให้นักเรียนสนใจการอ่านเพียงชั่วครู่ชั่วยามเท่านั้น แต่อยู่ที่การช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน และเกิดนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้ตลอดชีวิต จึงควรมีการปรับปรุงกระบวนการสอนเสียใหม่ โดยเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านให้มากยิ่งขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งถือเป็นการอ่านขั้นสูงที่สามารถเพิ่มพูนสมรรถภาพทางด้านการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และทำให้นักเรียนสามารถนำความคิดเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2545 : 190)

1. ความหมายแผนการจัดการเรียนรู้

การนำหลักสูตร ไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์รายละเอียด จากหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้แบบแผนการเรียนรู้ นำสู่แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อที่จะนำเสนอความรู้ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2551 : 58) ได้ให้ความหมายของ แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2551 : 79) ได้ให้ความหมายของ แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้พัฒนาคุณภาพตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ แผนการจัดการเรียนรู้มีหลายลักษณะ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค
2. แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย
3. แผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ

ชวลิต ชูกำแพง. (2551 : 93) ได้ให้ความหมายของ แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาเวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

บุญชม ศรีสะอาด. (2541 : 43) ได้ให้ความหมายของการวางแผนและเตรียมการสอนไว้ว่า เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะสอนใคร ในเนื้อหาใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร และเพื่อให้เกิดอะไร ซึ่งเมื่อถึงเวลาดังกล่าวจะดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้ ผู้สอนจะต้องคิดวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ เหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินการสอนตามที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างได้ผลดี การวางแผนและเตรียมการสอนมีหลายลักษณะ เช่น การวางแผนระยะสั้น ระยะปานกลาง ระยะยาว การวางแผนเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวางแผนครอบคลุมทุกเรื่อง ฯลฯ

สุพิน บุญชูวงศ์. (2536 : 126) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการสอน ไว้ว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า เพื่อให้การเรียนการสอนของนักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

จากความหมายข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปความหมายของคำว่า แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพกับผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2551 : 58) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

- 1.2.1 ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาการศึกษา
- 1.2.2 ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
- 1.2.3 ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่า จะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดผลประเมินผลอย่างไร

1.2.4 ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไม่ศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดเรียนรู้ จะจัดและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล

1.2.5 ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้

1.2.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษา

1.2.7 เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

1.3 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2551 : 59) ได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

1.3.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน (ในการสอนเรื่องนั้น ๆ) ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไร หรือด้านใด

1.3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจน และนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้จริง (ระบุนบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)

1.3.3 กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่อ อุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ อะไรช่วยบ้าง และจะใช้อย่างไร)

1.3.4 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใด เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น)

1.3.5 ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีที่มีปัญหาเมื่อมีการนำไปใช้หรือไม่สามารถกำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้น ได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้)

1.3.6 มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่

1.3.7 แปลความได้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกันเขียนให้อ่านเข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจและใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1.3.8 มีการบูรณาการ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะสะท้อนให้เป็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระความรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

1.3.9 มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และ

ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริงกับการเรียน
ในเรื่องต่อไป

1.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ชวลิต ชูกำแหง. (2551 : 96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ดังต่อไปนี้

1.4.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้

1.4.2 สารการเรียนรู้

1.4.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

1.4.4 การวัดผลและการประเมินผล

1.4.5 สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1.4.6 กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

1.4.7 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารบันทึกผลหลังการใช้แผนการ

เรียนรู้

1.4.8 ภาคผนวก/หมายเหตุ

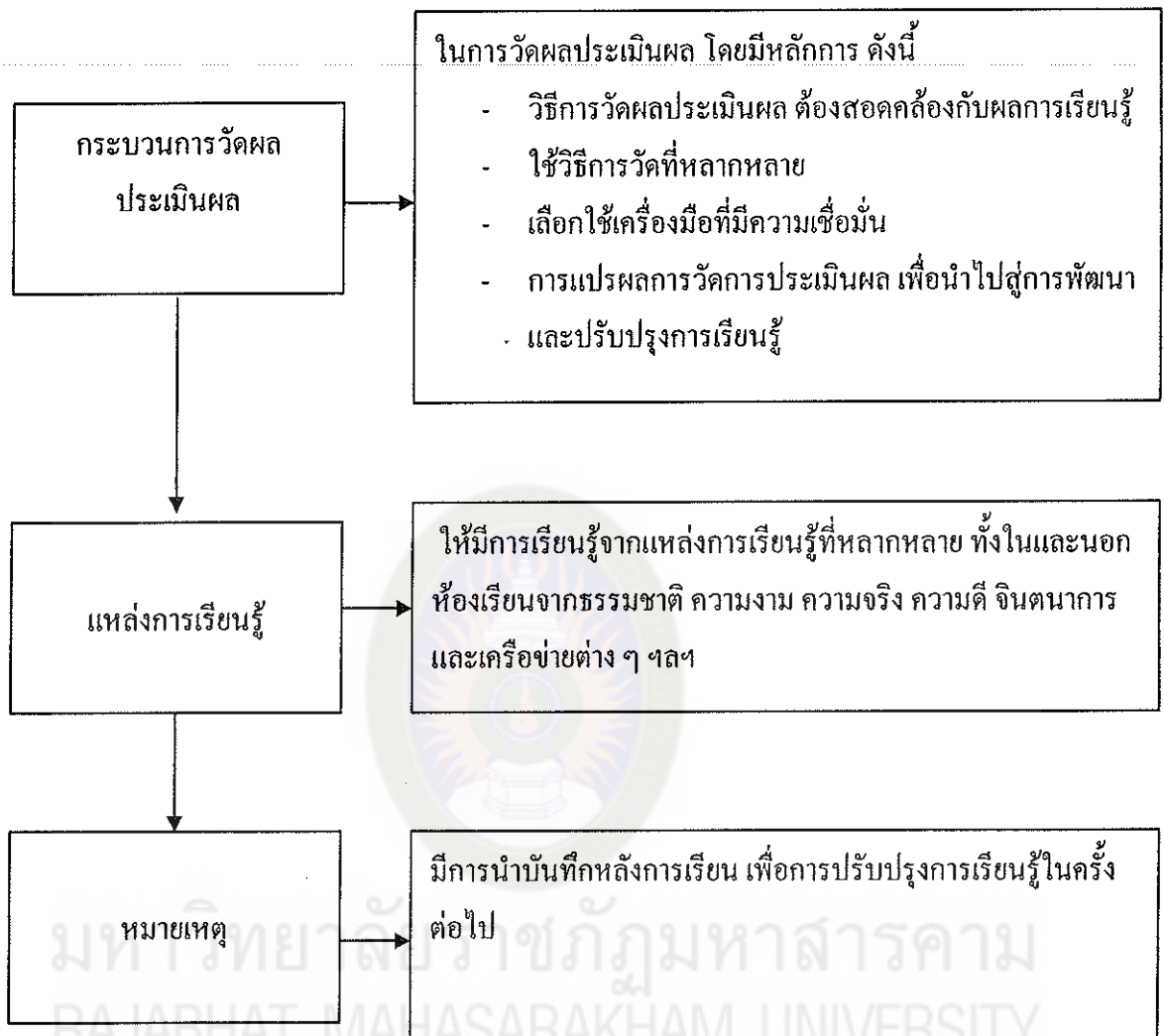
1.9 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ชวลิต ชูกำแหง. (2551 : 96) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 นั้น มีกระบวนการซึ่งเริ่มต้นจากหลักสูตรระดับชาติ
หลักสูตรสถานศึกษา จนถึงครูผู้สอนที่ต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงตามแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ต่อ)

แผนภูมิที่ 1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

(กรมวิชาการ 2544 ก, น. 74-78 อ้างอิงมาจาก ชวลิต ชูกำแหง. 2551 : 98)

จากเนื้อหาที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้หลักสูตรพัฒนาขึ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักในการเลือก และหลักในการจัดประสบการณ์การสอนให้กับผู้เรียนรวมทั้งต้องแปลงแนวคิดดังกล่าว มาสู่การวางแผนจัดการเรียนสอนด้วยการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจออกแบบด้วยตนเองตามหลักข้างต้น หรืออาจจะแสวงหานวัตกรรมที่เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ แล้วเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านั้น

การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางปัจจุบันการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สุดของมนุษย์ เพราะการศึกษามีบทบาทต่อการพัฒนา ความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอันมาก การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์และการสร้างพลังในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะต้องพัฒนา มนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม และมีคุณธรรม มีความรู้ จริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาในปัจจุบัน จึงต้องเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมี ความรู้คู่คุณธรรม ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นและเป็นหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนที่ต้องจัดการศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมาตรฐานด้านปัจจัยกำหนดให้ครูมีความสามารถในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนอกจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แล้วยังมีกระแสในการผลักดันหลายด้านหลายประการด้วยกันกล่าวคือ นโยบายการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

นโยบายการพัฒนาข้าราชการครู ก.ค. ได้กำหนดเป้าหมายและมาตรการที่มุ่งให้ครูสอน

ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและนำระบบคุณภาพของครูที่ครูสภาได้พัฒนาขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระดับคุณภาพสูง (ระดับ NTQ 4 - 5)

นอกจากนี้ในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภายังได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลายมาตรฐาน เช่น การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลายมาตรฐาน เช่น การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลัพท์ที่เกิดแก่ผู้เรียน เป็นต้น

1. แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นให้ผู้เรียนได้เห็นประโยชน์ของสังคม เรียนรู้ร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน ฝึกฝนให้รู้จักการใช้เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีอิสระและมีความรับผิดชอบ โดยมีครูเป็นเพียงผู้กระตุ้น ชั่วเข้า ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ยึดหลักให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่มุ่งส่งเสริมที่จะพัฒนาคนหรือผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้วยการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

แนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นั่นคือ ครูผู้สอนต้องรู้จักการจัดประสบการณ์โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิดค้น สร้าง และลงมือปฏิบัติจริงเพื่อได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง สรุปความคิด ความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีความสุข และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. หลักการที่สำคัญของการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีหลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีดังนี้

- 6.1 เป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และรู้จักรับผิดชอบด้วยตนเอง
- 6.2 มีการเรียนรู้ หรือศึกษาการเรียนรู้ได้จากแหล่งต่าง ๆ มากมายไม่ใช่ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเดียว หรือเพียงในห้องเรียนเท่านั้น
- 6.3 เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเอง
- 6.4 เป็นกระบวนการที่มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 6.5 เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียน
- 6.6 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของแต่ละ

บุคคลจากหลักการดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีความสุข โดยครูผู้สอนต้องลดบทบาทและปรับเปลี่ยนกระบวนการของตนจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้แก่ผู้เรียนมาเป็นผู้สนับสนุน ผู้ชี้แนะ

ที่ปรึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนมากที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จัดประสบการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยมีครูและนักเรียนร่วมกันบอกแหล่งความรู้

3. แนวทางในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องสนับสนุนและจัดประสบการณ์ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรม เตรียมสื่อการสอนกำกับดูแลกระบวนการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีการ เตรียมการสอนเพื่อเป็นเครื่องช่วยให้ครูได้พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตร

4. แนวทางในการจัดทำแผนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พอสรุปได้ดังนี้

4.1 หลักการจัดทำแผนการสอน ครูต้องตอบคำถามให้ได้ว่า สอนเพื่ออะไร สอนให้กับใคร สอนอย่างไร สอนทำไม และสอนแล้วจะเกิดผลอะไรบ้าง ดังนั้น ในแผนการสอนต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดแนวการจัดกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์และวัดผลประเมินผลไว้อย่างชัดเจน

4.2 ขั้นตอนการเขียนแผนการสอน ครูต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชาต้องครอบคลุมทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลให้ เป็นไปตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนแต่ละบุคคล

5. ขั้นตอนกระบวนการเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีอย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและสภาพทั่วไป เช่น พื้นที่ของสถานศึกษา ชุมชน ผู้เรียน แหล่งข้อมูลหรือแหล่งค้นคว้า เป็นต้น กระบวนการในบทนี้ขอก้าวเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งอาจจะปฏิบัติตามหรืออาจมีการปรับปรุงแก้ไขนอกเหนือจากนี้ได้ ดังนี้

5.1 การปรับแนวความคิดของครู ครูต้องมีการปรับความคิด ระบบใหม่และไม่ผูกพันกับพันธการหรือ ยึดติดกับเนื้อหาเพียงอย่างเดียว

5.2 นำทฤษฎีการเรียนการสอนมาใช้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ทั่วไป และนำทฤษฎีต่างๆ มาประยุกต์กับผู้เรียน

5.3 ปรับหลักสูตร มีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และให้ เป็นไปตามสภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคล

6. ประโยชน์การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

6.1 ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน

- 6.2 ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 6.3 ผู้เรียนสามารถคิดค้น ค้นหาความรู้ หาคำตอบได้ด้วยตนเอง
- 6.4 ผู้เรียนสามารถเรียน โดยการปฏิบัติจริง กล่าวคิด กล่าวทำและกล้าแสดงออก
- 6.5 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายหรือเรียนรู้แบบองค์รวม
- 6.6 ผู้เรียนสามารถจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สอนอย่างมีความสุข
- 6.7 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากกระบวนการของตนเอง
- 6.8 ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเอง
- 6.9 ครูผู้สอนมีความสุขกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 6.10 ผู้บริหารมีความสุขกับการจัดกิจกรรมการเรียนของครูผู้สอนและผู้เรียน
- 6.11 ผู้ปกครอง / ชุมชน มีความสุขในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบนี้

และให้ความช่วยเหลือร่วมมือเป็นอย่างดี

7. ขั้นตอนกระบวนการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบันได้รับความสนใจจากนักการศึกษาเป็นลำดับมาในปัจจุบัน นวัตกรรมที่เน้นการเรียนการสอน โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Learning Center) หรือการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child centered) ได้มีนักการศึกษาหลายท่านพยายามที่จะเสนอรูปแบบของการสอน โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ในที่นี้จะนำเสนอรูปแบบ (CIPPAMODEL) ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการดังนี้ (อรทัย มูลคำ และคณะ. 2552)

7.1 การนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการนำกิจกรรมเพื่อสร้างและกระตุ้นความสนใจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน สร้างบทบาทสมมุติเล่นเกมน เล่านิทาน ใช้สื่อประกอบการสอน เช่น วีดีโอ สไลด์ รูปภาพ หรือภาพยนตร์ เพื่อสร้างและกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน (5 นาที) ทดสอบก่อนเรียน เพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนหรือบทเรียน โมดูลที่จะเรียน มากน้อยเพียงใด (10 นาที)

7.3 ขั้นปฏิบัติการกิจกรรมการสอน

7.3.1 สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construction) โดยวิธีการแสวงหาข้อมูลคิด วิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้าง ความหมาย สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุป ความรู้หรือข้อความรู้ที่จะศึกษา

7.3.2 ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันแสวงหาความรู้ (Interaction) คือให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการหาความรู้ โดยกระบวนการกลุ่ม คือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลและประสบการณ์แก่กันและกัน ภายในกลุ่ม

7.3.3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ (Participation) ให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีบทบาทและมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ของกลุ่มให้มากที่สุด

7.3.4 การเรียนรู้กระบวนการผลงานและความรู้ (Process / Product) เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการหาความรู้ ร่วมกันและสามารถสรุปความรู้และผลงานจากกระบวนการกลุ่มที่ได้ค้นพบ

7.3.5 การนำความรู้ไปใช้ (Application) ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ใช้ไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การประกอบ อาชีพ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาตนเอง ให้แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามจำนวนกิจกรรม หรือตามจำนวนของ ศูนย์กิจกรรมการแบ่งกลุ่ม ให้แบ่งกลุ่มโดยการคำนึงถึงความสามารถของกลุ่ม คือให้สมาชิกของกลุ่มมีคนเก่งและคนเรียนอ่อน คละกันทุกกลุ่ม ให้เฉลี่ยจำนวนผู้ชายและ ผู้หญิงจำนวนใกล้เคียงกันทุก ๆ กลุ่ม ถ้ามีผู้เรียนมีอายุแตกต่างกันมาก ๆ ให้คละ จำนวนผู้ที่มีอายุและมีประสบการณ์ไปอยู่ให้เท่า ๆ กันทุกกลุ่ม จัดผู้เรียนเข้าประจำตามศูนย์กิจกรรมที่จัดไว้ แจกใบงาน หรือ บัตรคำสั่งและให้ปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับ ให้หมู่เรียนทำกิจกรรมจนครบทุกศูนย์กิจกรรม

การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning)

1. ความหมายของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2541 : 8) กล่าวว่า วิธีการเรียนแบบร่วมมือผู้เรียนจะรวมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 – 6 คน ซึ่งสมาชิกมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันให้ผู้เรียนแบ่งปันความรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบต่อการเรียนของตนและเพื่อนด้วยผลสำเร็จของแต่ละคน เป็นความสำเร็จของกลุ่มด้วย

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 122) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. ครูสอนบทเรียน
2. นักเรียน 4 คน ทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนด มีการเปรียบเทียบคำตอบ
ซักถาม ตรวจสอบกัน
3. แนะนำให้คนเก่งอธิบายแบบฝึกหัดให้เพื่อน
4. เมื่อเรียนจบบทเรียนให้ทุกคนทำแบบทดสอบสั้น ๆ ด้วยตนเอง
5. ตรวจสอบผลการทดสอบ หาค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม

6. นักเรียนคนใดทำได้ดีขึ้น ครูจะชมเชย และกลุ่มใดทำได้ดีขึ้นก็จะได้รับคำชมเชย

จันทรา ดันติพงศานุรักษ์ (2543 : 36) กล่าวว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะหรือทีมตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ การทำงานร่วมกันด้วยความสุขและสร้างสรรค์

วัชรภรณ์ กองมณี (2546 : 19) ให้ความหมายว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสำเร็จจากการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

สุวคนธ์ ทองแมน (2547 : 21) ให้ความหมายว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 – 5 คน สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันคือความสำเร็จของกลุ่ม

สลาวิน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544 : 6 : อ้างอิงมาจาก Slavin. 1977 : 3) ได้กล่าวสรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องร่วมมือกันรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

จากการศึกษาความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัวในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ นักเรียนรู้จักวิธีการทำงานกลุ่มการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายโดยสมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2. ความสำคัญของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ หรือวิธีสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่กำหนด การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นการพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มย่อยลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจนประสบผลสำเร็จของจุดมุ่งหมายการเรียนร่วมกันทุกคน ในปัจจุบันครูผู้สอนเป็นจำนวนมาก เน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการ โดยไม่เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ครูผู้สอน

มักจะส่งเสริมให้นักเรียนแข่งขันหรือเรียนตามลำพัง ซึ่งการสอนทั้งสองอย่างไม่ได้คำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นสภาพการเรียนการสอนดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียหลายประการแก่นักเรียนกล่าวคือการสอนแบบแข่งขันทำให้เกิดผู้ชนะและผู้แพ้ โดยผู้ชนะจะดีใจสำหรับผู้แพ้จะเสียใจ ซึ่งสัดส่วนของผู้ชนะจะมีน้อยกว่า ผู้แพ้มาก มีผลทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความเครียดและไม่มีความสุขในการเรียน ส่วนการเรียนตามลำพังนั้นนักเรียนแต่ละคนจะตั้งหน้าตั้งตาเรียน ไม่สนใจเพื่อนรอบข้าง พยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนมอบหมายให้ได้มากที่สุด ไม่มีการช่วยเหลือใครจนทำให้เป็นคนไม่มีน้ำใจ และไม่มียุทธสัมพันธแต่การจัดการเรียนแบบการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เท่ากับการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 122) กล่าวถึงข้อดีของการเรียนแบบร่วมมือกันไว้หลายประการ คือผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนรู้ได้ดี การซักถามทำให้เกิดความกล้าและได้ทราบคำตอบในเรื่องที่ตนสนใจหรือยังไม่กระจ่าง การอธิบายให้เพื่อนฟัง จะทำให้ผู้อธิบายมีความแม่นยำในเรื่องที่เรียนมากขึ้น เพื่อน ๆ ที่ฟังเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คนอ่อนได้เรียนรู้จากคนที่เก่งกว่าซึ่งมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อน ๆ เพื่อยกระดับผลงานของกลุ่มให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 40) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ มีความสำคัญต่อนักเรียนดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกทุกคน เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม และทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน
2. สมาชิกทุกคนมีโอกาส คิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน
3. ส่งเสริมให้การช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งเกิดความภาคภูมิใจ รู้จักเสียสละเวลา ส่วนคนที่ไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อน
4. ส่งเสริมให้รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเลือก เพราะมีการเรียนร่วมกันคิด เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน
5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่นการอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

จันทรา ตันติพิงศานุรักษ์ (2543 : 37) กล่าวว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือมีข้อดีมีคุณลักษณะและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในลักษณะและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวไว้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
2. ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
3. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน
5. ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น
6. ช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวในสังคมที่ดีขึ้น

สุวคนธ์ ทองแมน (2547 : 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือว่าการเรียนแบบร่วมมือสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางสังคม เป็นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้ง ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ มีความสำคัญคือ ทำให้นักเรียนมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบงานของตนเองและงานส่วนรวม ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่มของนักเรียน มีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อกัน

3. องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีประสิทธิภาพถ้าสมาชิกภายในกลุ่มมองเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการ คือ (กรมวิชาการ. 2544 : 5 – 8)

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของนักเรียนในทางบวก หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานรวมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่างๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกได้หลายวิธีเช่น

การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มแต่ละคนลงมือเรียนและต้องแน่ใจว่าสมาชิกคนอื่นเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

การกำหนดรางวัลร่วมกัน ถ้าทุกคนได้ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้แต่ละคนจะได้รับคะแนน Bonus เท่าเทียมกันทุกคน

การกำหนดให้ใช้วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนอื่น ๆ ร่วมกัน แต่ละคนจะ
ได้วัสดุเพียง 1 ส่วนของทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานกลุ่ม

การกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่มให้แต่ละคนมีหน้าที่ในกลุ่ม เช่น ผู้อ่าน
ผู้ตรวจสอบ ผู้บันทึก ผู้ให้กำลังใจ ผู้จัดหาวัสดุ

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำงานกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่เปิด
โอกาสให้นักเรียนช่วยเหลือสมาชิกให้ประสบความสำเร็จ โดยทำกิจกรรมต่อไปนี้

2.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.2 อธิบายความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้นักเรียนได้ติดต่อกันโดยตรง เป็นการ
แลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิด และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะการทำงานกลุ่มที่มี
สมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อ
ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีเช่น

- ดูแลเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามหน้าที่
- รักษาระเบียบในการทำงานและรักษาเวลา
- ไม่ก้าวร้าวหน้าที่ผู้อื่น
- กำหนดหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มตามความเหมาะสม
- การทดสอบรายบุคคล
- สุ่มถามปากเปล่าสมาชิกในกลุ่ม หรือสุ่มตรวจงานของสมาชิกในกลุ่ม
- สังเกตและบันทึกการทำงานของสมาชิก
- กำหนดให้สมาชิก 1 คน ในกลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิก

เกี่ยวกับงานกลุ่ม

4. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย เป็นทักษะที่นักเรียนควร
ได้รับการฝึกฝนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานกลุ่มประสบความสำเร็จ
ความสำเร็จ เช่น

- การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น
- การสื่อสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง
- การใช้ภาษาสุภาพ เหมาะสมกับโอกาส
- การให้กำลังใจในการทำงานร่วมกันด้วยคำพูดหรือการแสดงออกสนใจ
- การยอมรับและช่วยเหลือกัน
- การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง

5. กระบวนการกลุ่ม ทุกคนที่เป็นสมาชิกจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนของสมาชิกในกลุ่ม

4. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ

รูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือมีหลายกลุ่มแนวคิดแต่กลุ่มของกลุ่มสลาวินเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายมีดังต่อไปนี้

4.1 STAD (Student Teams Achievement Division) เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาโดย Slavin มีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 คน ระดับความสามารถแตกต่างกัน (Heterogeneous Teams) คือ นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและการทำงานของกลุ่มไว้แล้ว โดยครูทำการสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยตรวจงานและอธิบายเพื่อให้เข้าใจถูกต้องก่อนการสอบของสมาชิกในกลุ่มมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนฐาน และมีการให้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม มีการให้รางวัลกับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.2 TGT (Teams-Games-Tournament) เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายกับ STAD แต่เป็นการจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น โดยการใช้การแข่งขันเกมทางวิชาการแทนการทดสอบย่อย การแข่งขันเกมทางวิชาการจะมีการจัดนักเรียนเข้าเป็นกลุ่มที่มีความสามารถเท่า ๆ กัน (Homogeneous Tournament Teams) มาแข่งขันเกมทางวิชาการ ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์หรือคาบ โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล คะแนนของกลุ่มจะได้จากคะแนนของสมาชิกที่ไปแข่งขันทางวิชาการร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์และมีการให้รางวัลกับกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

4.3 TAI (Team Assisted Individualization) เป็นรูปแบบการสอนที่ผสมผสานแนวคิดระหว่างการร่วมมือกับการเรียนรู้กับการสอนรายบุคคล (individualized instruction) รูปแบบของ TAI จะเป็นการประยุกต์ใช้กับการสอนคณิตศาสตร์ สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 สมาชิกกลุ่มมี 4 คน มีการจัดกลุ่มนักเรียนเหมือน TGT แต่ไม่มีการแข่งขันเกมทางวิชาการ แต่ครูเรียกเด็กที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอนตามความยากง่ายของเนื้อหา วิธีที่สอนจะแตกต่างกันเด็กกลับไปกลุ่มของตน และต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนต่างทำข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือ มีการให้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

4.4 CIRC (Cooperative Interracial Reading and Composition) เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสานที่มุ่งพัฒนาขึ้นเพื่อสอน การอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยเฉพาะ สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คนก็เท่ากัน แต่ต่างระดับความรู้กัน 2 คน ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้ระดับเท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอน

แล้วให้กลับเข้ากลุ่มจากนั้นให้คู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอนอีก คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

4.5 Jigsaw ผู้ที่คิดค้นการสอนแบบ Jigsaw เริ่มแรกคือ Elliot-Aronson และคณะ (1978) หลังจากนั้น Slavin ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับขยายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยายความรู้ความเข้าใจมากกว่าพัฒนาทักษะ เทคนิคนี้ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คนความรู้ต่างระดับกันสมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไป แล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตน สอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ มา การประเมินผลเป็นรายบุคคล แล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม อาจเรียกวิธีการนี้ว่าการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือโดยข้ามกลุ่ม

5. ประโยชน์ของการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2542 : 34 – 35) ได้สรุปถึงการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือมีประโยชน์ดังนี้

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกคนร่วมมือกันในการทำงานก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และกระบวนการคิด จึงส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.2 สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้เข้าใจต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากการแลกเปลี่ยนความคิดที่หลากหลายต่อกันและกัน มีการรับรู้ปัญหาและทางเลือกในการแก้ปัญหา มีส่วนส่งเสริมการพัฒนากระบวนการคิดและความเข้าใจที่ลึกซึ้ง นักเรียนคนที่อธิบายให้เพื่อฟังก็ยิ่งเข้าใจในเนื้อหาสาระยิ่งขึ้น

5.3 ช่วยส่งเสริมให้ความช่วยเหลือกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจรู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะนิสัย เพศ ความสามารถ ระดับของสังคมและลักษณะแตกต่างกันด้านอื่น ๆ ของเพื่อน ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อน

5.4 พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำจากการร่วมกันคิดทุกคน ทำให้เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อประเมินคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มากมีการวิเคราะห์ และตัดสินใจ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะทางการสื่อสาร ที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในด้านความเป็นผู้นำกับเพื่อนภายในกลุ่ม

5.5 ส่งเสริมเจตคติที่ดีเนื่องจากมีทักษะทางสังคม เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จึงช่วยให้มีเจตคติที่ดีมากกว่าต่างคนต่างเรียน

5.6 ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของตนเองและมีความภาคภูมิใจตนเอง เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือเพื่อน ทำให้แต่ละคนเกิดความภาคภูมิใจตนเอง เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือเพื่อน ทำให้แต่ละคนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง นักเรียนที่อ่อนมีความพยายามมากขึ้น เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

5.7 การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางเนื่องจากการที่สมาชิกได้ปรึกษากันภายในกลุ่มร่วมกันแก้ปัญหา มีการเสนอแนะ ซักถาม ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การเรียนรู้จึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง

5.8 เรียนด้วยความเพลิดเพลิน เนื่องจากการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความช่วยเหลือกัน มีความเป็นกันเองมากขึ้น ทำให้นักเรียนภายในกลุ่มมีความเพลิดเพลินในการเรียนร่วมกัน

5.9 ใช้ในการดำรงชีวิต เนื่องจากการที่นักเรียนได้มีประสบการณ์ร่วมกลุ่มกันเรียนเป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และสามารถนำความรู้ไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป

จากการที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกัน เป็นวิธีการสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันในกลุ่มย่อย ๆ เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้กำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เก่งกว่าจะช่วยคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้เพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะยึดถือแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของสมาชิกทุกคนจะรวมเป็นความสำเร็จของกลุ่ม และวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ นั้นมีด้วยกันหลายวิธี ดังนั้นจากการศึกษาผู้ศึกษาได้สนใจในวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือวิธีจิกซอว์เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นฤมล นาดสูงเนิน. (2552 : บทคัดย่อ) การพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมเรียนรู้วิชาบัญชีเบื้องต้น 1 เรื่องสินทรัพย์หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ(ทุน) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) เรื่อง สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ(ทุน) แสดงว่าแผนการเรียนรู้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.67 / 79.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

ดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ(STAD) เรื่อง สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ(ทุน) พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.6687 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 66.87นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โครงการงานวิทยาศาสตร์ เรื่อง สินทรัพย์ หนี้สินส่วนของเจ้าของ (ทุน) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

แรมเซย์ (Ramsay, 2006 : MAI 442 02) ได้ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบอิทธิพลของการรวมกันเป็นกลุ่มผู้เรียนทางสังคมที่มีต่อผลของงานการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิธีการศึกษาใช้หัวข้อที่ใกล้เคียงกับมุมมองที่สำคัญ 2 มุมมองคือ การสังเกตและการสังเกตซ์ภาพแบบตรงไปตรงมาจากผู้เรียน ซึ่งสร้างแหล่งข้อมูลให้มุมมองเบื้องต้นในด้านที่ศึกษา จากทัศนะนี้ที่ให้ข้อมูลได้ประยุกต์ใช้ หลักเกณฑ์การจัดกลุ่มจำเพาะขึ้น สำหรับกลุ่มผู้เรียนภายหลังจากการสำรวจ ได้พิจารณาผลกระทบของกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้นที่มีต่อคุณภาพและปริมาณของการเรียนรู้ที่สังเกตได้ภายในชั้นเรียน ในการศึกษาใช้การจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดย พิจารณาความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน ซึ่งได้จากการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสังคมที่ผู้เรียนตอบ แล้วสรุปรายละเอียดโดยใช้ตารางวัดทางสังคม และเครื่องมือ โซซิโอแกรม ผลการศึกษาพบตามสมมุติฐานว่า พลวัตของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นที่ยอมรับและพิจารณาเห็นว่าเป็นหนึ่งในหลาย ๆ ด้านที่จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักของผู้เรียนแต่ละคนเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม